

**Vyjádření Jiřiny Šiklové vedoucí práce k předložené doktorské práci
Mgr.Pavliny Gabrhelíkové-Mullerové .**

**Název práce : Perspektivy specializace pracovníků Probační a mediační
služby ČR na práci s uživateli drog .**

**Doktorská práce předložena na oddělení vědy FFUK
Nám.Jana Palacha 2. 110 OO Praha 1
15. dubna 2010**

Doktorandka Mgr.Pavlna Gabrhelíková, absolvovala na FFUK obor sociální práce a začala pracovat na adiktologii. Tato její specializace navazovala na téma, kterému se věnovala ve své diplomové práci, kterou jsem vedla a kterou obhájila na výbornou. Proto její diplomová práce byla navržena k přijetí na titul PhDr. Ale Mgr. Gabrhelíková zvolila si vědeckou kariéru a rozhodla se vstoupit do doktorandského studia. V původně zvolené tematice pokračovala i proto, že několik let pracovala a dosud pracuje na oddělení adiktologie. Proto se podílela na celé řadě výzkumů a svoje zkušenosti z praxe využila jako podklad pro zaměření své doktorské studie. V praxi poznala, že mnoha pracovníkům PMS chybí některé znalosti z adiktologie a i proto vypracovala práci o možné a žádoucí specializaci pracovníků Probační a mediační služby (nadále jen PMS).Tuto svoji práci doplněnou o přehled teorií a řadu empirických studií, nyní, po mnohaletém studiu a práci v oblasti adiktologie, předkládá jako práci doktorskou.

Předložená práce, podle mého názoru, je objevná, novátorská, autorka si klade a řeší otázky, které dosud nebyly zpracovány.Zdůrazňuje především vztah uživatelů drog k jejich páčání trestné činnosti a jejich zastoupení mezi klienty Probační a mediační služby . Po rozboru řady již existujících zpráv a přehledů o kriminální činnosti uživatelů drog zdůrazňuje, že práce PMS právě s takto definovanou skupinu pachatelů trestných činů není dostatečně zdůrazněna a že by pracovníci PMS měli mít i větší znalosti z adiktologie. Původním cílem bylo přímo vypracování metodiky pro vzdělávání pracovníků mediační služby pro práci s takto vymezenou klientelou, tedy s pachateli trestné činnosti, kteří jsou současně uživateli

drog. Tento původní projekt byl –vzhledem k nemožnosti tak intenzivní spolupráce- redukován na rozbor situace mezi pracovníky a na teoretické modely a přístupy k tomuto tématu.

Autorka doktorské práce, jak již bylo výše uvedeno, sama pracovala v oblasti adiktologie, zná tematiku kriminální činnosti i pachatelů ovlivněných drogami a má osobní zkušenosti s touto prací. V teoretické části vymezuje vztah mezi pácháním trestné činnosti a užíváním návykových látek a jejich vzájemné podmiňování a legislativní předpisy i různé, naše i zahraniční přístupy k řešení této problematiky. Výborně, na podkladě zahraniční odborné literatury i kasuistik z ČR z této oblasti, vymezuje příčiny tohoto kauzálního vztahu i stav a nedostatky legislativních úprav přijetím drog ovlivněných trestných činů a analyzuje vybrané přístupy k trestání kriminality spojené s drogami a uvádí přehledy na podkladě naší i zahraniční statistiky včetně statistiky Policie ČR a ministerstva spravedlnosti a uvádí i odhady sekundární drogové kriminality v této zemi. Sama se podílela na řadě studií s touto tematikou, proto do své disertace zpracovala jak poznatky z vlastní práce, tak poznatky z kasuistik svých kolegů a kolegyně. Kriticky konstatuje, že při řešení těchto trestných činů je složka závislosti na drogách často opomíjena a doporučuje, aby byla zviditelněna témata uživatelů drog osob páchajících trestnou činností a otevřena diskuse na téma možné specializace probačních pracovníků na pachatele, jejichž činy jsou takto podmíněny.

V předložené práci čerpá ze zahraniční literatury a výzkumných studií, výborně interpretuje relaci bio-psycho- socio –spiritulálního modelu a dalších modelových přístupů, včetně chápání drog jako únikových mechanismů pro jedince a rozebírá, jak se stává užívání návykových látek součástí společenského statusu. Oceňuji, že v této souvislosti vychází i ze starších studií, (např. Durkheima), je kritická k přístupům a způsobům evidence kriminality související s drogami v trestně právních systémech a nedostatkům vyplývajícím z nejasně definovaných kritérií sběru dat (např. primární kriminalita související s drogami a nedostatečný odhad sekundární drogové kriminality a jejich vztahu) a to jak u nás, tak v zahraničí. Její znalost zahraniční i naší literatury je vynikající, někdy, pravděpodobně pro nedostatek času, při finálním zpracování přeskakuje, střídá témata a vrací se k otázkám, které byly otevřeny v kapitolách předchozích. Typologie, které uvádí jsou jak přejaté, tak vyplývají z vlastních pozorování. Někdy se zpětně potom k těmto schémátům nevrací a nepokouší se zařadit do této typologie výsledky z vlastních výzkumů.

Kapitola pátá je věnována vlastní výzkumné části autorky. Má standardně dobrý koncept metodiky, popis pilotážní studie i dotazníkového šetření a metody sběru a analýzy dat. Výzkumný soubor pro pilotážní studii je

dostatečný, zakotven byl v metodě expertního odhadu, využity byly kvantitativní i kvalitativní metody, rozhovory byly dobře komponované i zpracované a přehledně reprodukovány. V této souvislosti se autorka staví kriticky i k vnímání důležitosti adiktologických témat u PMS a zavádění testování klientů a zabývá se i odhadem sekundární drogové kriminality, kterou považuje zatím za nedostatečnou. Výsledky jsou zpracovány přehledně do grafů a map a zvláště dobrá je presentace drogové kriminality dle krajů, kde ale chybí pokus o vysvětlení rozdílů mezi kraji, případně vytyčení dalších hypotéz.

Cílem práce bylo také zdůvodnění specializace pracovníků Probační a mediační služby a zaměření části těchto pracovníků na práci s uživateli drog. Tyto závěry jsou poměrně stručné a bylo by asi vhodné je při obhajobě zdůraznit a doplnit.

Předložená práce odpovídá kritériím stanoveným pro práce doktorské a kdybych nebyla současně vedoucí této práce, tak bych jako členka kolegia hlasovala pro udělení titulu PhD.

PhDr. Jiřina Šiklová, CSc.
Praha 1. Klimentská 17
110 00 Praha 1.
e-mail jirina.siklova@ecn.cz